

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการศึกษาควรจะต้องรับผิดชอบในการจัดบริการให้แก่เด็กทุกระดับตั้งแต่ในวัยก่อนเรียน วัยเรียนและผู้ใหญ่ที่พ้นวัยเรียนไปแล้ว นอกจากนี้ระบบการศึกษายังต้องเปิดสอนวิชาสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและเปิดสอนในหลายระดับ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนที่อยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศได้รับบริการอย่างทั่วถึง (ก่อ สวัสดิพานิช, 2528)

สภาพการจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นยังมีปัญหาอยู่เป็นอันมาก จำเป็นที่จะต้องริหานโยบายแก้ไขปรับปรุง ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งคือ ปัญหาเรื่องการกระจายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ทัดเทียมกัน คนบางกลุ่มของประเทศได้รับโอกาสที่มากกว่าและดีกว่า โดยเฉพาะกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ได้เปรียบ ส่วนคนที่มีฐานะยากจนอยู่ในชนบทห่างไกลมักจะเสียเปรียบในการที่จะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (พนม พงศ์ไพบูลย์, 2527) ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จีราภา รัตนสิริ, 2523 : นันทา วิศิษฐ์โสภา, 2528 : อาคม จันทสุนทร, 2529 : อุไรวรรณ แสงหิรัญ, 2533) ปัญหาเรื่องความไม่เสมอภาคและการกระจายโอกาสทางการศึกษานั้น เป็นเรื่องที่มีผลถึงกันมานานพอสมควรในวงการศึกษานับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จนถึงปัจจุบัน (แสง ปิ่นมณี และคณะ, 2534) ก็ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของเรื่องนี้ว่าปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษาและการกระจายโอกาสทางการศึกษานั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการแก้ไข ในแผนพัฒนาการศึกษาทุกระดับก็เน้นเรื่องนี้้อยู่ตลอดมา ซึ่งยังคงได้เห็นจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) (อ้างถึงใน วัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาระดับต่าง ๆ การบริหารและการส่งเสริมการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539), 2534) ที่ได้มีการกล่าวถึงการเร่งการกระจายโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับขึ้น

นันทา วิศิษฎ์โสภณ, 2528 กล่าวว่า การศึกษาจะช่วยทำให้คนในสังคมมีอาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงานแตกต่างกันไปตามลักษณะการศึกษาที่ได้รับ คือให้เด็กคนใดมีโอกาสได้รับความรู้ในระดับสูงและได้รับการฝึกฝนสำหรับอาชีพที่มีผลตอบแทนสูง เด็กคนนั้นจะมีอนาคตทางด้านอาชีพที่มั่นคง ซึ่งเด็กเหล่านี้มักจะมีภูมิหลังมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีฐานะสูง ซึ่งมีความเห็นตรงกับความคิดเห็นของ จีราภา รัตนสิริ, 2523 : เล็ก พงษ์สมัครไทย, 2530 : และ พนม พงษ์ไพบูลย์, 2527, 2532-2533)

แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาเองก็มีส่วนช่วยให้คนที่มีฐานะค่อนข้างต่ำได้มีโอกาสยกฐานะของตนเองในสังคมให้สูงขึ้น หรือนำไปสู่ความเสมอภาคแห่งโอกาสในชีวิตของบุคคลนั้นเอง (จีราภา รัตนสิริ, 2523 : นันทา วิศิษฎ์โสภณ, 2528) ด้วยเหตุนี้ระบบการศึกษาจึงมองหาทางที่จะแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เพื่อเป็นการลดปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา โดยพยายามที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโรงเรียน เปิดรับนักเรียนมากขึ้น พัฒนาคุณภาพของหลักสูตรและครูผู้สอน หรือการนำเทคโนโลยีทางด้านการศึกษาเข้ามาช่วยในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมมนาทางวิชาการ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2530) ในหัวข้อการศึกษาเพื่อสังคมไทยในอนาคต : เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้สรุปให้ความคิดเห็นว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้กับการศึกษา ทำให้โอกาสของทุกคนในการเข้ารับการศึกษามีมากขึ้น ทั้งในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาประชาชน และ การศึกษาพิเศษ หรืออื่น ๆ ทำให้วิถีทางการเข้าสู่การศึกษานั้นเป็นไปอย่างอิสระ เพื่อความก้าวหน้า เพื่อเพิ่มความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคล

เทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มีความเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และไม่หยุดยั้ง มีสื่อต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายที่สามารถอำนวยความสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว และมีความสะดวก นอกจากนี้ยังสามารถนำสื่อต่าง ๆ มาเชื่อมโยงใช้ร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ โทรสาร โทรภาพ

ดาวเทียม เป็นต้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2528 : ยืน ภู่วรรณ, 2528 : วิจิตร ภักดีรัตน์, 2528 : วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2528 : กิดานันท์ มลิทอง, 2530) เทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ เหล่านี้สามารถทำให้การติดต่อข่าวสารข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และทางด้านอื่น ๆ ส่งถึงกันได้ในเวลาอันสั้น โดยเฉพาะในด้านการศึกษาก็สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดในการถ่ายทอดในด้านของจำนวนผู้รับที่มากขึ้น มีการดึงดูดความสนใจ ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกล ทุรกันดารหรือมีอุปสรรคทางสภาพภูมิศาสตร์อื่น ๆ (รายงานการสัมมนาทางวิชาการ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530) สามารถได้รับความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างทัดเทียมกับผู้ที่อยู่ในแหล่งความเจริญ เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจัดการศึกษาในรูปของการศึกษาทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยสื่อชนิดนี้เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกับการศึกษาทางไกลเพราะเป็นสิ่งที่สามารถให้ความรู้ได้โดยให้เห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียง จึงสามารถที่จะให้ความรู้แก่คนในทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหาขบวนการที่ซับซ้อน (ชม ภูมิภาค, 2516 : ประยูร ศรีประสาธน์, 2527 : กิดานันท์ มลิทอง, 2533)

ดาวเทียมเป็นสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์โดยตรงผ่านดาวเทียม (Direct Broadcasting Satellite-DBS) หรือการรับสัญญาณดาวเทียมสื่อสารผ่านสื่ออื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ทางสายเคเบิล (Cable Television) คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ วิทยุ เป็นต้น การใช้การสื่อสารผ่านดาวเทียมสื่อสารนี้สามารถใช้ประโยชน์ได้มากมายหลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความมั่นคงของชาติ การขยายตัวทางเศรษฐกิจการค้า การสื่อสาร กิจการโทรคมนาคม ที่สำคัญคือก่อให้เกิดความก้าวหน้าและการขยายตัว (สมเกียรติ สุจริตพานิช, 2528 : โกศล เพ็ชรสุวรรณ, 2531 : เศรษฐพร คุณศรีนิทกษ, 2528, 2533 : วิจิตร ภักดีรัตน์, 2528)

ระบบการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมสื่อสาร ทำให้การติดต่อ การรับข่าวสารข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ส่งถึงกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการ

สื่อสารดังกล่าว ทำให้การศึกษาแผ่ขยายก้าวออกไปอย่างไม่มีขอบเขต เป็นการช่วยให้ประชาชนมีการศึกษาอย่างอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ หรือในที่ที่ประชาชนอยู่กระจัดกระจายยากแก่การคมนาคมติดต่อ การจัดการศึกษาโดยการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมสื่อสาร สามารถจัดได้ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยจะเป็นการส่งรายการเพื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียนโดยตรง หรืออาจจะเป็นรายการเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชนทั่วไปก็ได้ การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมจะเป็นการส่งจากศูนย์กลางไปยังผู้เรียนโดยตรงสำหรับผู้เรียนที่มีจานรับสัญญาณดาวเทียมเอง หรือจะเป็นการส่งไปยังสถานีรับในพื้นที่ต่าง ๆ แล้วส่งต่อโดยสัญญาณไมโครเวฟหรือสายเคเบิลต่อไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ในศูนย์การศึกษาหรือตามบ้านของผู้เรียน (พิทยาพล จันทนะสาโร, 2528 : เรวัตี กลีบนิพนธ์, 2530 : กิดานันท์ มลิทอง, 2533) เมื่อประชาชนได้รับการศึกษาแล้ว ย่อมจะช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น และจะเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

ดังจะเห็นได้จากโครงการพัฒนาทางการศึกษาและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยการใช้ดาวเทียมสื่อสาร จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ในประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ และมีประชากรจำนวนมากมายหลายเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา ได้มีการแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับการกระจายโอกาสทางการศึกษา และการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ โดยเริ่มโครงการทดลองใช้โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสื่อสาร SITE : (Satellite Instruction Television Experiment) โครงการนี้ได้เริ่มขึ้นจากการร่วมมือระหว่างองค์การนาซาของสหรัฐอเมริกา และองค์การค้นคว้าทางอวกาศของอินเดีย รายการทางโทรทัศน์นี้ได้ส่งไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ตามตำบลต่าง ๆ ในอินเดียถึง 2,500 แห่ง จุดประสงค์ก็เพื่อทดลองดูว่า การสอนโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ทางดาวเทียมสื่อสารเพื่อการสอนตามพื้นที่ที่ห่างไกล โดยเฉพาะในชนบทได้ผลหรือไม่ แต่ภายหลังโครงการได้ถูกยกเลิกไปด้วยสาเหตุบางประการ (ฐิตียาพร รัตนานต, 2519 : สหประชาชาติ, 2525 : สุโขทัยธรรมมาราช, 2525)

นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติ (2526) ยังได้มีโครงการทดลองที่บราซิล ซึ่งเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่มาก และเป็นประเทศที่มีปัญหาทางด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยโครงการนี้เป็นโครงการการใช้โทรทัศน์ศึกษาผ่านดาวเทียมสื่อสาร จัดร่วมกันระหว่างสหรัฐอเมริกา แคนาดา และบราซิล โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประการแรกคือ เป็นการจัด

โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ประเภทที่สองเป็นโครงการศึกษาทางโทรทัศน์ เป็นการส่งรายการการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนผ่านดาวเทียม โดยผู้เรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ของทั้ง 3 ประเทศ จะมีโอกาสได้เรียนพร้อม ๆ กัน

โครงการในออลาสกา เป็นโครงการที่ใช้การส่งสัญญาณดาวเทียมสื่อสารผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งได้รับความสำเร็จเป็นอย่างมาก สามารถแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของชาวออลาสกาในเรื่องของการใช้ 2 ภาษาควบกัน และยังมีหลากหลายทางวัฒนธรรม มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ในเรื่องของหิมะและน้ำแข็ง โดยการใช้ดาวเทียมสื่อสารนี้ก่อให้เกิดการสื่อสารที่กว้างไกลและไปได้อย่างทั่วถึง สามารถทำให้การศึกษาเป็นไปได้ในหลายรูปแบบ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525 : Alfhild 1987)

มหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทดลองโครงการ ATS-1 โดยเชื่อมภาพและเสียง ใช้โทรทัศน์และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมสื่อสารผ่านวิทยาเขตที่เกาะฮาวายไปยังวิทยาเขตที่เกาะมาเนา และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในหมู่เกาะแปซิฟิก (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525)

โครงการการใช้โทรทัศน์ในหลายรูปแบบจากดาวเทียมสื่อสาร ATS-6 ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการให้บริการด้านการศึกษาศาสตร์และเภสัชศาสตร์ ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย มีการทดลองระหว่างมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และมหาวิทยาลัยคาร์ตัน ในสหรัฐอเมริกา โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านดาวเทียม วิทยุทัศน์โปรแกรมผ่านดาวเทียม หรือใช้ร่วมในหลักสูตรต่าง ๆ โดยเน้นการบริการในพื้นที่ห่างไกล และการจัดให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้เรียน (Morgan, 1975)

โครงการ USP Service (University of the South Pacific Service) ของมหาวิทยาลัยเซาท์แปซิฟิก ได้ร่วมมือกับองค์การนาซา ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1973 ใช้ดาวเทียม ATS-1 ทดลองเกี่ยวกับการขยายโปรแกรมการศึกษา การประชุมเครือข่ายเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียน การพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างมหาวิทยาลัย เครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ มากมาย เช่น เกาะคุก (Cook Islands) เกาะฟีจี

(Fiji) เกาะโซโลมอน (Solomon Island) เกาะตองกา (Tonga) เกาะทัวลูลู (Tuvalu) เป็นต้น (Balderston, 1979)

จากตัวอย่างทั้งหลายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ได้มีการนำระบบการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมสื่อสาร มาช่วยส่งเสริมทางด้านการจัดการศึกษาที่มีอุปสรรคในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องพื้นที่ที่กว้างใหญ่ ความห่างไกล หรือมีอุปสรรคทางสภาพภูมิศาสตร์ ภาษา เชื้อชาติ และอื่น ๆ

ประเทศไทยก็มีการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารโทรคมนาคมต่าง ๆ อยู่มากมายไม่ว่าจะเป็นในรูปของการใช้วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรสาร โทรนิมฟ์ ดาวเทียมสื่อสาร และสื่ออื่น ๆ เช่น ในรูปของการสอนทางวิทยุไปรษณีย์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน การสอนทางไกลโดยใช้สื่อโทรทัศน์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง การใช้โทรศัพท์ โทรสาร หรือโทรนิมฟ์ ในระบบการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น สื่อต่าง ๆ เหล่านี้สามารถอำนวยความสะดวกต่อวงการศึกษได้เป็นอย่างดี ปัญหาในเรื่องการกระจายโอกาสทางการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญของวงการการศึกษาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างแท้จริง การสื่อสารผ่านดาวเทียมจึงเป็นสื่อหนึ่งที่มีคุณสมบัติที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ร่วมกับสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีความแพร่หลาย และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เด่นชัดในเรื่องของการให้ทั้งภาพและเสียง และเหมาะแก่การใช้ร่วมกับดาวเทียมสื่อสารเป็นอย่างดี (ชม ภูมิภาค, 2516 : วิดียาพร รัตนพต, 2519 : สหประชาชาติ, 2526 : เศรษฐพร คุณริพิกษ์, 2534)

ระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียมนี้ประเทศไทยได้มีการนำมาใช้อยู่แล้วในปัจจุบัน ในรูปของการสื่อสารเพื่อการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เพื่ออุดมศึกษา เพื่อการโทรคมนาคม สาธารณะภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อการโทรคมนาคมเฉพาะกิจในประเทศ หรือเพื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยใช้บริการจากดาวเทียมอินเทลแซทขององค์การดาวเทียมระหว่างประเทศ ดาวเทียมปาลาปา ของอินโดนีเซีย หรือดาวเทียมเอเซียแซทของประเทศจีน (เศรษฐพร คุณริพิกษ์, 2533)

นอกจากนี้ประเทศไทยได้มีการจัดโครงการพัฒนาดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศเป็นของตนเองแล้ว ซึ่งได้มีการเซ็นสัญญาเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2534 ระหว่างกระทรวงคมนาคม กับ บริษัทชินวัตรคอมพิวเตอร์แอนด์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานโครงการนี้ (ประชาชาติธุรกิจ, 2534 : กระทรวงคมนาคม, 2534)

จากโครงการต่าง ๆ และสภาพการณ์ทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารผ่านดาวเทียมของประเทศไทย มีปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แต่การนำดาวเทียมสื่อสารมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เป็นโครงการที่ใหญ่และมีความซับซ้อน มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงในช่วงเริ่มต้นโครงการ จึงน่าที่จะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาของประเทศไทย ในด้านนโยบาย รูปแบบการจัดองค์การ เทคโนโลยี บุคลากร และงบประมาณ
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในเรื่องของดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาที่ใช้สื่อโทรทัศน์โดยการเผยแพร่สัญญาณออกอากาศโดยทั่วไป และแบบเฉพาะกิจ
2. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในที่นี้ หมายถึงรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาประชาชน ที่จัดขึ้นโดยสถาบันการศึกษาเท่านั้น
3. การใช้ระบบดาวเทียมสื่อสารเพื่อกิจการโทรทัศน์ภายในประเทศเท่านั้น

4. ในการศึกษาความเป็นไปได้ครั้งนี้ จะศึกษาในเรื่องของความพร้อมในการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาของประเทศไทยในด้านต่อไปนี้

4.1 นโยบายและรูปแบบการจัดองค์การ ศึกษาครอบคลุมในเรื่อง

4.1.1 การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำดาวเทียมสื่อสารมาใช้เพื่อการศึกษาของสถาบันการศึกษา

4.1.2 กำหนดนโยบายที่จะมีผลต่อการนำดาวเทียมสื่อสารมาใช้เพื่อการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียมสื่อสาร และกิจการโทรทัศน์

4.1.3 การจัดองค์การในการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถาบันการศึกษา

4.2 เทคโนโลยี ศึกษาในเรื่องของความพร้อมในการนำเทคโนโลยีทางด้านดาวเทียมสื่อสารมาใช้เพื่อการศึกษาผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยครอบคลุม 3 ด้านคือ

4.2.1 ด้านการใช้ระบบดาวเทียมสื่อสาร

4.2.2 ด้านการจัดรายการและการถ่ายทอด

4.2.3 ด้านการศึกษา

4.3 บุคลากร ศึกษาเฉพาะบุคลากรหลักที่สำคัญ คือ

4.3.1 บุคลากรผู้ให้การศึกษา

4.3.2 บุคลากรผู้ผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

4.3.3 บุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีดาวเทียมสื่อสาร

4.4 งบประมาณ ศึกษาในด้านงบประมาณรายได้ที่จะนำมาใช้ในกิจการการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษาในรูปของสื่อโทรทัศน์

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. เนื่องจากกลุ่มประชากรในการวิจัยมีจำนวนค่อนข้างน้อย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยมีจำนวนน้อย

คำจำกัดความ

การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ (Study of Feasibility) หมายถึง การศึกษาแนวโน้มหรือโอกาสที่จะมีการนำเทคโนโลยีดาวเทียมสื่อสารมาใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์จริงในขั้นต่อไป

ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาโดยใช้ดาวเทียมสื่อสารเป็นสื่อกลางในรูปของสื่อโทรทัศน์

การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดระเบียบงานของกลุ่มคนที่มาทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งกำหนดความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หมายถึง รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาประชาชนที่ผลิตโดยสถาบันการศึกษา

สถานีโทรทัศน์ที่ส่งสัญญาณแพร่ภาพโดยทั่วไปและเฉพาะกิจ คือ สถานีที่ส่งสัญญาณแพร่ภาพออกอากาศบริการทั่วไป และสถานีที่ส่งสัญญาณแพร่ภาพออกอากาศบริการเฉพาะสมาชิก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการวางแผนและการจัดการศึกษาเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของประชาชน
2. เป็นแนวทางในการเตรียมการด้านการใช้ดาวเทียมสื่อสารเพื่อการศึกษา
3. เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการจัดการศึกษาเพื่อมวลชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย